

OBSAH :

ŠKOLSTVO :

Reformu školstva brzdia systémové prekážky Zuzana Zimenová

EUROZÓNA :

Nebezpečný euro(zá)val Peter Gonda

ENVIRONMENTÁLNA POLITIKA

Envirozáťaž: Hrozba alebo módna vlna? Radovan Kazda

GLOSA :

Lisabonská stratégia je mŕtva, nech žije Európa 2020! Ivan Kuhn

REFORMU ŠKOLSTVA BRZDIA SYSTÉMOVÉ PREKÁŽKY

Zuzana Zimenová

Pri pokuse o zhodnotenie úspešnosti prebiehajúcej reformy základných a stredných škôl možno s odstupom troch rokov konštatovať, že tzv. Mikolajova reforma školstva účel nesplnila. Vzhľadom na to, že bola spustená bez ujasnenia cieľového stavu, prirýchlilo a školy neboli na ňu dostatočne pripravené, priniesla so sebou iba ďalšie problémy, ktoré sa postupne nabaľujú na tie, ktoré mala práve reforma odstrániť.

Pôvodne deklarované reformné zámery, zhrnuté do síce trochu povrchného, ale všeobecne obľúbeného hesla „menej memorovania a viac tvorivosti,“ sa školám naplňovať nedarí. Formálne zavedenie dvojúrovňového modelu štátnych a školských vzdelávacích programov môže niekoho zvädzať ku konštatovaniu, že je to chyba najmä učiteľov, ktorí nevedia tvorivú slobodu dostatočne využiť, no jadro problému leží inde. Reformný proces brzdia najmä systémové prekážky, ktoré učiteľom pri samostatnom zostavovaní školského kurikula stále zväzujú ruky.

Štát školám aj naďalej vymedzuje základné učivo príliš podrobne a v širokom rozsahu. Predpisuje ho v podobe povinných predmetov pre jednotlivé ročníky a určuje školám aj časovú dotáciu na jeho odučenie. Bývalý minister školstva Mikolaj oklieštil reformu obsahu vzdelávania iba na zníženie počtu hodín, za ktoré majú učitelia učivo so žiakmi prebrať, z objemu povinného učiva im však neubral. Model autonómnej školy, plne zodpovednej za konkrétnu podobu vzdelávacieho procesu, sa preto nemôže v školskej praxi naplno uplatňovať. Učitelia narážajú najmä na nedostatok času, ktorý limituje ich predstavu o praktickej podobe vyučovacieho procesu. Všetok vyučovací čas, vrátane toho „voľného,“ ktorý mali mať k dispozícii na spestrenie vyučovania, investujú do zvládnutia povinného učiva.

Falošná ilúzia slobody škôl

Rezort školstva neposkytol učiteľom žiadnu pomoc, vďaka ktorej by sa rýchlejšie zorientovali v tom, čo sa od nich vlastne očá-

káva. Nevytvoril pre nich žiadnu databanku vzorových didaktických modelov, z ktorých by si mohli školský vzdelávací program jednoducho „vyskladať,“ ani im neponúkol kvalitné programy ďalšieho vzdelávania, v ktorých by sa tie modely naučili sami zostavovať. Namiesto toho im prakticky zo dňa na deň pripísal také okamžité výkony, ktoré v zahraničných školských systémoch zvyknú naplňovať špecializované vývojové tímy – a to dlhodobo, nie za pár mesiacov.

Na ceste medzi štátnym vzdelávacím programom a školskými vzdelávacími programami tak vzniklo namiesto adekvátnej pomoci učiteľom vákuum, vytvárajúce falošnú ilúziu slobody škôl. Učitelia sú nútení projektovať školské vzdelávacie programy bez potrebných znalostí, bez podporného metodického servisu, bez vzorových didaktických modelov a žiaľ i bez adekvátneho finančného ohodnotenia. Tomu potom pochopiteľne zodpovedá aj kvalita školských vzdelávacích programov.

Kde začať s nápravou?

Je najvyšší čas, aby rezort školstva začal chyby v školskom systéme naprávať. Slobodný výber vzdelávacej cesty a najmä kvalitu ponuky rôznorodých vzdelávacích príležitostí dnes brzdi nielen zdeformovaný model vzdelávacieho obsahu. Rezort školstva by mal začať upratovať i v ďalších oblastiach, ktoré s načrtnutými problémami úzko súvisia.

Ministerstvo školstva by malo dať jasný signál, že chce v prvom rade opraviť deformácie Mikolajovej „obsahovej reformy“. A taktiež, že opravu vykoná dôsledne, vrátane otvorenia trhu s učebnicami a učebnými materiálmi. Dovoliť vydavateľstvom učebníc slobodne tvoriť a inovovať učebnice je rovnako dôležité, ako dať školám možnosť slobodne si z ponuky vydavateľstiev vyberať a učebnice samostatne nakupovať. Ministerstvo školstva by viac nemalo regulovať ani jednu z týchto činností.

To isté platí o programoch ďalšieho vzdelávania učiteľov. Iba v konkurenčnom

prostredí, v ktorom stratí Metodicko-pedagogické centrum monopol na „bezplatné“ zabezpečovanie ďalšieho vzdelávania učiteľov, má zmysel očakávať zvýšenie kvality vzdelávacích programov.

Prehĺbenie zodpovednosti učiteľov za obsah vzdelávania by malo ísť ruka v ruke s posilnením kompetencií manažmentu školy. Kto iný vie najlepšie posúdiť kvalitu výkonu konkrétneho učiteľa, ak nie manažment školy, ktorý s učiteľom uzatvoril pracovnú zmluvu? Súčasťou zmien, vedúcich k efektívnemu nastaveniu modelu autonómnej školy, by preto malo byť aj zrušenie platových tabuliek a zastavenie naháňacky učiteľov za kreditmi, ktoré im zaručujú príplatky. Systém odmeňovania musí pôsobiť na učiteľov motivačne, nesmie byť nastavený čisto formálne.

Čo je cieľom?

Školský systém treba otvoriť v ústrety rozmanitosti a flexibility. Jeho úlohou nie je diktovať žiakom, čo majú vedieť, ani učiteľom, ako im to majú naliať do hláv. Školský systém tu máme na to, aby zaručoval rôznorodosť vzdelávacích ciest, ich vzájomnú kompatibilitu a prepojenosť za účelom umožnenia všetkým žiakom dospieť rozličnými spôsobmi a tempom k spoločným vzdelávacím cieľom. Skutočným zmyslom slobody škôl je umožniť učiteľom učiť tak, aby mohli flexibilne reagovať na nové výzvy vo vzdelávaní a zároveň aby dokázali vyučovanie prispôbiť potrebám svojich konkrétnych žiakov.

Na ťahu je teda opäť ministerstvo školstva. Je najvyšší čas, aby začalo konať a zabezpečilo v školách také prostredie, v ktorom sa budú dať tieto ciele naplniť. Verejnosť očakáva od neho plán, akým sa majú školy k tomuto cieľu dopracovať.

Autorka je analytička KI.

Návrhy na zmeny školského systému nájdete v materiáli Štart k novej kvalite vzdelávania – rozmanitosť vzdelávacích ciest v regionálnom školstve, ktorý je dostupný na www.noveskolstvo.sk.

NEBEZPEČNÝ EURO(ZÁ)VAL

Peter Gonda

Neubehol ani rok od spustenia dočasného eurovalu a európski záchranári už pripravili jeho premenu na trvalý. Potvrdzujú, že Friedmanov výrok „nič nie je také trvalé ako dočasný vládny program,“ môže platiť aj na nadnárodnej úrovni. Tvrdia, že euroval pomôže riešiť dlhovú krízu v eurozóne a v duchu solidarity ho majú národné parlamenty podporiť. Takéto ilúzie sa však pri pohľade na podstatu problému rozplynú ako ranná hmla.

Neúčinnosť a škodlivosť eurovalu už naznačuje niekoľkomesačný vývoj po jeho vytvorení. Do júna 2013 má garantovať finančnú výpomoc zadlženým vládam (a ich veriteľom) v prípade „výnimočných okolností“. Finančné otrasy a dlhová špirála s nabaľovaním dlhovej snehovej gule sa práve v ostatných mesiacoch v eurozóne zintenzívnili a roztočili. Týka sa to nielen najväčšieho hriešnika Grécka, ale aj Írska (ktoré už spadlo do „záchranného siete“ eurovalu), aktuálne Portugalska a rastúca nedôvera investorov a ratingových agentúr sa zvyšuje aj v prípade Španielska a Talianska.

Príliš hlboké dlhové bahno

Exemplárnym príkladom zúfalých pokusov dlhom riešiť dlhové problémy je finančná „pomoc“ Grécku. To sa po získaní daru (*de iure* pôžičky) vo výške 110 mld. eur viac ponorilo do dlhového bahna a ďalej sa ponára. Eurozóna pritom avizuje ďalší úver Grécku, ratingové agentúry mu znižujú hodnotenia záväzkov (napríklad Moody's ich prehodnotila do výrazne špekulačného pásma) a finančné trhy čoraz viac nedôverujú gréckej vláde. Za dvojročné vládne grécke dlhopisy už požadujú viac ako 25-percentné úrokové výnosy. Výrazne sa tým zvyšujú náklady na dlhovú službu, verejné výdavky a zadlženie gréckej vlády.

Výsledkom externej úverovej „pomoci“ a neschopnosti Grécka razantnejšie skresťiť verejné výdavky je naďalej vysoký deficit verejných financií (v roku 2010 vo výške 10,5% HDP), nárast verejného dlhu nad 140% HDP a blízkosť štátneho defaultu (neschopnosti splácať svoje záväzky) a bankrotu Grécka. Dôsledky „pomoci“ Grécku dokumentujú, že šlo nielen o vyhovené peniaze, ale aj jeho ekonomické a morálne poškodenie. Rozhodnutie slovenskej vlády a parlamentu „nepomôcť“ mu z našich daní sumou viac ako 800 miliónov eur bolo preto správne.

Avšak rozhodnutie slovenského parlamentu o pristúpení Slovenska k tzv. eurovalu bolo chybné a priniesie vážnejšie negatívne dôsledky pre občanov Slovenska, než by predstavovala len „pomoc“ Grécku. Znamená totiž napríklad bezprecedentný morálny hazard, ktorý „otvára dvere“ opakujúcim sa finančným problémom v eurozóne a ďalšej politickej centralizácii v únii.

Väčšie ekonomické, morálne a iné hrozby pre Slovensko vyplývajú z eurovalu 2 (Európskeho stabilizačného mechanizmu), ktorý nedávno schválili ministri financií krajín EÚ ako pokračovateľa prvého eurovalu v zmenenej podobe. Ak sa zrealizuje, tak prehĺbi dnešné finančné problémy a ne-

gatívne dôsledky prvého eurovalu a priniesie aj pragmatické problémy pre občanov Slovenska.

Systémové a iné hrozby eurovalu 2

Medzi najväčšie systémové a dlhodobé problémy eurovalu 2 patrí to, že by vytvoril trvalý nástroj podpory morálneho hazardu a finančnej nezodpovednosti na úkor dnešných a budúcich daňovníkov a bez možnosti riadeného bankrotu a striktnej zodpovednosti veriteľov. Dalším je, že by úniu významne posunul k *fiskálnej centralizácii a euroštátu*. Z pragmatických a na verejnosti viac diskutovaných problémov pripomeňme, že euroval 2 by oproti jednotke znamenal aj pre Slovensko povinnosť prispievať hotovosťou, zvýšenie priameho a nepriameho zaťaženia a výraznejšie odčerpávanie súkromných zdrojov z domácej ekonomiky.

Euroval je signálom pre pokračovanie finančnej nezodpovednosti

Euroval je postavený na systémovo chybnom základe – na garantovaní krytia rizika a strát národných vlád a ich veriteľov (nemeckých, francúzskych a iných finančných inštitúcií) daňovými poplatníkmi, a to v značnej miere z iných krajín. Od júla 2013 to má dokonca platiť bez časového obmedzenia, aj keď nemecká kancelárka Angela Merkelová na margo eurovalu v októbri 2010 uviedla, že „skončí v roku 2013 a nedôjde k jeho predĺženiu, lebo vysliela nesprávne signály a vyvoláva nebezpečné očakávania.“ Tak je. Hlavné nebezpečenstvo eurovalu tkvie v tom, že vyslieda do ekonomiky signály finančnej nezodpovednosti, resp. *perverzné motivácie spoliehania sa na iných a finančného žitia na úkor iných*.

Euroval 2 znásobí *morálny hazard* časovo neobmedzeným motivovaním vlád k ďalšiemu zadlžovaniu, *čiernemu pasažerstvu* a motivovaním finančných inštitúcií bezstarostne nakupovať problematické vládne dlhopisy, spoliehajú sa na to, že ich straty im vykryjú daňoví poplatníci v iných krajinách. Euroval neumožňuje ani riadený štátny bankrot a striktné nevykrmuje ani znášanie zodpovednosti súkromných veriteľov.

Takto trvalo inštitucionalizovaný morálny hazard v eurozóne je zárukou prehľbovania dnešnej dlhovej krízy a ďalšieho rozkladu finančných a iných vzťahov. Prispieva tým k vytváraniu „európskej dlhovej únie“. Je tiež rizikom smerovania k politickej centralizácii alebo neriadenému rozkladu eurozóne, napríklad pod tlakom nacionalistických vášní ako reakcií na masívne transfery peňazí od daňovníkov v jednej krajine na záchranu bánk, či udržania štedrých sociálnych systémov v inej krajine.

Euroval 2 vyžaduje vytvorenie nadnárodnej finančnej kompetencie, konkrétne o finančných výpomociach v núdzi (*bailouts*)

jednotlivým členským krajinám. Lenže to protirečí Zmluve o fungovaní EÚ, ktorá v článku 125 vymedzuje, že členský štát EÚ nemôže preberať záväzky iného členského štátu. Na spustenie eurovalu 2 je preto potrebné účelovo zmeniť aktuálne pravidlá o fungovaní EÚ. To znamená, že v národných parlamentoch resp. v referendách by sa mali najskôr odsúhlasiť príslušné zmeny Lisabonskej zmluvy.

Euroval 2 tak predstavuje významný posun k politickej centralizácii a euroštátu. Argumentovať v súvislosti s eurovalom solidaritou je pomýlené. Za solidaritu možno považovať dobrovoľnú pomoc slabšiemu, nie medzivládny transfer z našich daní na záchranu nemeckej banky alebo udržania štedrej mzdy gréckeho štátneho zamestnanca.

Euroval 2 prináša aj povinnosť členských krajín prispievať v hotovosti. To môže ešte skomplikovať situáciu krajín s finančnými problémami. Príkladom je Taliansko, ktoré má prispieť hotovosťou vyše 14 mld. eur.

Pre Slovensko by vstup do druhého eurovalu bol finančne nevýhodný. Príspevok v hotovosti na úrovni 659 mil. eur predstavuje značnú priamu záťaž a mohol by pribrzdiť znižovanie deficitu verejných financií. Objemovo zodpovedá približne celoročným výdavkom na podporu ľuďom v hmotnej núdzi a na rodičovské príspevky. Reálnym rizikom je tiež, že celú výšku garantovanej účasti Slovenska v druhom eurovale na úrovni 5,8 mld. eur (takmer pätina verejného dlhu SR) budeme musieť splácať za nesolventné vlády.

Euroval problémy prehľbuje

Potvrzuje sa, že euroval nerieši, ale prehľbuje príčiny dnešných problémov a ďalšie vyvoláva. Znasobuje napríklad príčiny finančných problémov v podobe rozšíreného morálneho hazardu a dlhového financovania nekrytého reálnymi zdrojmi, spôsobených symbiózou deficitných fiskálnych politik a menových a bankových systémov. Tiež tým, že finančnú zodpovednosť presúva z vlád a ich veriteľov na daňovníkov.

Euroval zároveň odkladá riešenie podstaty problémov, ktoré by spočívalo v razantnom osekanií verejných výdavkov a v splácaní verejného dlhu zdrojmi z privatizácie, v reštrukturalizácii dlhov a nesení strát veriteľmi, riadenom bankrote a v dlhodobejšom horizonte najmä vo filozofickom prestavení menových a bankových systémov a verejných financií.

Euroval 2 znamená pre občanov Slovenska nebezpečenstvo, tak pre ich peňaženky, prosperitu, ako aj slobodu. Jeho dôsledkom môže byť zával vysokých dodatočných nákladov alebo obmedzovania slobody v centralizovanom euroštáte. Poslanci parlamentu však môžu a mali by takýto eurozával zastaviť hlasovaním proti účelovej zmene Lisabonskej zmluvy a hlasovaním proti vstupu Slovenska do eurovalu 2.

ENVIROZÁŤAŽE: HROZBA ALEBO MÓDNA VLNA?

Radovan Kazda

V roku 2002 pripravilo ministerstvo životného prostredia Správu o koncepcii likvidácie starých environmentálnych záťaží. V materiáli sa konštatovalo, že existuje množstvo environmentálnych záťaží, avšak bez toho, aby bolo vôbec zadefinované, čo vôbec je environmentálna záťaž a o ktoré záťaž ide.

Do spomínanej správy sa dostali informácie o znečisteniach z nelegálnych skládok odpadov, starých banských diel, alebo o akýchsi potenciálnych zdrojoch znečistenia. Aj samotná správa konštatuje, že definícia záťaž zatial neexistuje. Prečo potom toľko starostí? Na to nie je ľahká odpoveď. Zahraníčné odborné zdroje ani právne normy pojem environmentálne záťaž nepoznajú. Operujú výhradne s pojmom kontaminované lokality. Sanácia starých záťaží nie je explicitne obsiahnutá ani v reguláciách Európskej únie, takže z komunitárneho práva nám v tejto oblasti nevyplývajú žiadne podstatné povinnosti.

Škoda, alebo záťaž?

Päť rokov od vypracovania onej správy sa s problematikou nedialo vôbec nič a za ten čas môžeme konštatovať, že Slovensko nezaznamenalo žiaden prípad zásadného ohrozenia zdravia obyvateľov z dôvodu existencie kontaminovanej lokality alebo havárie na nej. V júni 2007 schválil parlament zákon o prevencii a náprave environmentálnych škôd, podľa ktorého je každý, koho sa zákon týka (*de facto* každý podnikateľ), povinný predchádzať vzniku environmentálnej škody a bezprostrednej hrozbe environmentálnej škody. Nesie tiež náklady za jej nápravu. Definícia environmentálnej škody je však podobne nejasná; vzťahuje sa na škody na prírodnom prostredí s bližšie neurčenou váhou, ktorej mieru posudzujú úrady životného prostredia. Tie následne rozhodujú aj o sankciách. Zákon sa však týka zjavne iba udalostí, ktoré sa odohrávajú v súčasnosti. Aký je však rozdiel medzi environmentálnou škodou a environmentálnou záťažou?

Pojem *environmentálna záťaž* sa ministerstvo odhodlalo definovať až v októbri 2007 (teda pol roka po prijatí zákona o environmentálnych škodách) v zákone o geologických prácach. Environmentálnu záťaž definovali (v súlade s definíciami únie) podobne ako environmentálnu škodu: teda ako znečistenie územia spôsobené činnosťou človeka, ktoré predstavuje závažné riziko pre ľudské zdravie alebo horninové prostredie, podzemnú vodu a pôdu, s výnimkou environmentálnej škody. Zákon však neurčil kritériá na posúdenie závažnosti rizika, ale ani orgán, ktorý ich má posudzovať. Pre majiteľov prevádzok či nehnuteľností to teda neznamenalo (našťastie) nič. Zákon však pripravil pôdu pre firmy podnikajúce v geologických prácach, ktoré majú tieto environmentálne záťaž zisťovať a overovať. Týmto predpisom tiež úradníci zadali štátnej geologickej správe kážku na vypracovanie a aktualizovanie štátneho programu

sanácie environmentálnych záťaží, na základe údajov zo zákonom založeného informačného systému environmentálnych záťaží.

Definícia cieľa celej regulácie, teda environmentálnej záťaž, tak ostala naďalej nejasná. Nebolo zjavné, či ide len o staré kontaminované lokality; jediným spresnením je to, že nejde o environmentálne škody, za ktoré asi môžeme považovať *bezprostredné udalosti*, ktoré sa dejú v súčasnosti. Zdá sa, že v prípade záťaž má ísť skôr o odstraňovanie *potenciálnych hrozieb* lokalít kontaminovaných z minulosti.

Prvý účet záťaž

O „akútnosti“ riešenia záťaž svedčí o fakt, že ďalšie dva roky sa s problematikou záťaž v legislatíve opäť nič nedialo. Až v marci roku 2010 schválila vláda návrh Štátneho programu sanácie environmentálnych záťaží (2010-2015), ktorý vychádzal z projektu identifikácie environmentálnych záťaž Slovenskej agentúry životného prostredia z roku 2008. Ten identifikoval 257 závažných kontaminovaných lokalít (environmentálnych záťaž) a 878 pravdepodobných environmentálnych záťaž. Štátny program odporučil tieto záťaž na realizáciu prieskumu a rizikovej analýzy, a lokality určené na prioritné riešenie ministerstvami. Z toho budú profitať práve firmy, ktoré tieto prieskumy robia. Vznikne nový veľký trh. Ministerstvo odhadlo finančné výdavky na tieto záťaž „v prvom kole“ vo výške 137 mil. eur.

Environmentálne záťaž neboli v minulosti definované ako záväzky a vtedajšia legislatíva ich vznik umožňovala

Kto to zaplatí

Ministerstvo životného prostredia v programe navrhuje uhradiť podstatnú časť nákladov zo štrukturálnych fondov EÚ, vo výške do 116,4 mil. eur. Dalších 18,5 mil. eur by malo plynúť zo štátneho rozpočtu a z Environmentálneho fondu. Zvyšok by mali uhradiť žiadatelia, ktorými sú spoločnosti s účasťou štátu v pôsobnosti ministerstva dopravy. Na riešenie kontaminovaných území z rozpočtu EÚ a vzhľadom na termíny vyplývajúce z povinností vo vzťahu k smernici o vode je možné podľa programu predĺžiť sanáciu „prvého balíka“ záťaž najneskôr do roku 2027.

Pokiaľ by všetky náklady na sanáciu záťaž niesol štát z prostriedkov, ktoré sa mu „vracajú“ z EÚ, dalo by sa uvažovať o istej miere pragmatického či „únosného“ riešenia. Lenže dokument hovorí aj o tom, že o štátnu pomoc na ochranu životného prostredia (zdroje na odstraňovanie environmentálnych záťaž z fondov EÚ a štátneho

rozpočtu) sa podľa pravidiel *nemôže* uchádzať podnik, ak bol jednoznačne identifikovaný ako pôvodca environmentálnej záťaž, alebo ako zodpovedná osoba za environmentálnu záťaž. Štátnu pomoc môže prijať len orgán verejnej správy, v prípade, že nie je možné identifikovať znečisťovateľa.

V programe je však už zverejnený zoznam environmentálnych záťaž s vysokou prioritou, na ktorých nebola jednoznačne určená zodpovednosť. Ide o 72 lokalít, pričom v prípade 52 z nich sa predpokladá, že zodpovednosť – a teda i náklady – ponosú súkromné subjekty.

Zákon o záťažoch

V januári tohto roku zverejnilo ministerstvo dlho pripravovaný návrh zákona o identifikácii environmentálnej záťaž. Podľa tohto návrhu bude zodpovednosť za environmentálnu záťaž v jednotlivých prípadoch určovať krajský úrad životného prostredia. Návrh, ktorý bol začiatkom júna 2011 prerokovaný na zasadnutí Hospodárskej a sociálnej rady SR, však má viacero sporných ustanovení, na ktoré upozorňovali najmä zamestnávateľské zväzy. Nejasná definícia záťaž zvyšuje riziko uplatňovania regulácie s neprípustným retroaktívnym účinkom. Environmentálne záťaž totiž neboli v minulosti definované ako záväzky a mnohé z nich vznikli postupom, ktorý umožňovala vtedajšia legislatíva.

Vedľajším, ale veľmi dôležitým problémom je i určená nezmyselná podmienka, že vlastník nehnuteľnosti, ktorá sa práve sanuje, *nemôže* s touto nehnuteľnosťou obchodovať. V prípade, že vykonanie povinností zodpovednej osoby zabezpečuje príslušné ministerstvo, *nemôže* s pozemkom disponovať na jeho predaj až päť rokov.

Veľký biznis

V prípade zákona o environmentálnych záťažoch sa ministerstvu zrejme nepodarí zbaviť podozrenia z robenia tak trochu zbytočnej nadpráce. Samotný program sanácie záťaž totiž konštatuje, že veľké množstvo sledovaných lokalít (682) už bolo identifikovaných ako sanované, resp. rekultivované. To svedčí o tom, že primárnym cieľom majiteľov takýchto lokalít je ochrana životného prostredia aj bez existencie samostatného zákona. Mnohé opatrenia, ako napríklad sanácia starých skládok, sa v súčasnosti realizujú so štátnou pomocou aj bez existencie zákona.

Najväčšie riziko návrhu však spočíva v tom, že umožňuje spustiť nekontrolovateľnú lavínu „objavenia“ nových starých záťaž, ktorých sanáciu bude musieť zaplatiť majiteľ. Ako keby ministerstvo pozabudlo, že vždy ide niekomu o peniaze.

Autor je analytik KI.

Dňa 28. júna 2011 KI spoluorganizuje v Bratislave diskusný klub na tému *Environmentálne záťaž - nesplatené dlhy minulosti? Viac informácií nájdete na webstránke KI.*

LISABONSKÁ STRATÉGIA JE MŔTVA, NECH ŽIJE EURÓPA 2020! Ivan Kuhn

Ak ste sa v období rokov 2001 až 2010 zúčastnili na nejakej konferencii, ktorá sa akýmkoľvek spôsobom týkala Európskej únie alebo európskej integrácie, nepochybne aspoň jeden rečník aspoň jedenkrát spomenul Lisabonskú tragédiu. Pardon, stratégiu. Podľa nej sa Európska únia mala stať do roku 2010 „najkonkurencieschopnejšou a najdynamickejšou znalostnou ekonomikou schopnou udržateľného hospodárskeho rastu so zvýšeným počtom a kvalitou pracovných miest a väčšou sociálnou súdržnosťou“.

Ak ste sa na podobnej konferencii zúčastnili tento rok, s rovnakou pravdepodobnosťou blížiacou sa istote sa aspoň jeden rečník aspoň jedenkrát (ale veľmi pravdepodobne viac rečníkov viackrát) zmienil o stratégii Európa 2020, ktorej cieľom je, aby sa EÚ „v meniacom sa svete stala inteligentnou, udržateľnou a inkluzívnou ekonomikou. Tieto tri vzájomne sa posilňujúce priority by mali pomôcť EÚ a členským štátom poskytnúť vysokú úroveň zamestnanosti, produktivity a sociálnej súdržnosti.“ O Lisabonskej stratégii (alebo agende) s najväčšou pravdepodobnosťou nepadla ani zmienka.

Hľadal som na webstránke Európskej komisie informáciu, o koľko to Európska únia v roku 2010 predbehla USA a Japonsko, ale nejako nie a nie tú radostnú správu nájsť. Tak som začal gúgliť. Ale vygúgil som len spoločný článok švédskeho predsedu vlády Fredrika Reinfeldta a švédskeho ministra financií Andersa Borga, v ktorom v júni 2009 skonštatovali: „Aj keď sa urobil pokrok, musíme povedať, že Lisabonská agenda, už s iba jedným rokom, ktorý ostáva do jej vyhodnotenia, bola zlyhaním“.

Zdalo by sa, že Európska únia bude musieť oprášiť starý vtíp o tom, že USA a Japonsko v technológii a ekonomike nedobehneme, ani keby nám

bežali v ústrety, ale eurobyrokrati prišli s oveľa kreatívnejším riešením. A tak sa občania EÚ môžu tešiť z novej stratégie, ktorá tentoraz bez zahánbenia Lisabonu či inej európskej metropolity nesie názov Európa 2020, a počas najbližšej dekády bude na nás vyskakovať odvšadiaľ, možno aj z chladničiek.

My, eurorealisti, síce môžeme mať pocit, že novú stratégiu dvadsať-dvadsať vymysleli súdruhovia v Bruseli len preto, aby sa čím skôr zabudlo na ten malér s Lisabonskou stratégiou, ale eurooptimisti môžu d'alších desať rokov pokojne spavať a snívať o tom, že v roku 2020 bude 75 percent Európanov vo veku 20-64 rokov mať zamestnanie, 40 percent Európanov vo veku 30-34 rokov bude mať vysokoškolské vzdelanie a 3 percentá HDP Európskej únie bude investovaných do výskumu a vývoja. Podobne ako Nikita Chruščov sníval o tom, že Sovietsky zväz rýchlo dobehne a predbehne USA v poľnohospodárskej aj priemyselnej produkcii.

Už to vidím, ako únia znižuje výdavky na spoločnú poľnohospodársku politiku, aby mohla tieto finančné zdroje presunúť do oblasti výskumu a vývoja a inovácií. No čo, v najhoršom prípade euroúradníci dovedy vymyslia nejakú Agendu 2030 alebo Aténsku stratégiu (alebo inú grécku tragédiu v duchu najlepších helénskych štatistických tradícií).

A tak v duchu starého monarchistického hesla „Zomrel kráľ, nech žije kráľ!“ môžeme radostne a eurooptimisticky zvolieť „Lisabonská agenda je mŕtva, nech žije stratégia Európa 2020!“

Autor je analytik KI.

UDIALO SA:

1) Dňa 13. mája 2011 KI v spolupráci s ďalšími partnermi organizoval v Bratislave medzinárodnú konferenciu v rámci **Free Market Road Show 2011** na tému **Budúcnosť Európy**. O tom, ako využiť krízu, ako vytvárať ekonomický rast a aká je budúcnosť eura diskutovali naši hostia v troch paneloch. Viac, vrátane videozáznamu, na webstránke KI v sekcii KONFERENCIE.

2) Dňa 25. mája 2011 KI v partnerstve s Vysokou školou manažmentu a s finančnou podporou Nadácie Tatra banky organizoval ďalší zo seminárov štvrtého ročníka **Akadémiu klasickej ekonomie**. Viac sa dozviete na ake.institute.sk.

3) Dňa 26. mája 2011 diskutoval v Nitre v Panta Rhei, Galéria Mlyny analytik KI **Ivan Kuhn** s Petrom Štadlerom, prezidentom JEF Slovakia v rámci projektu **Café Europa** na tému **Do dnešnej EÚ by Slovensko už nevstúpilo! ÁNO či NIE?**

4) V máji 2011 sa z okruhu ľudí KI v médiách nielen k aktuálnym témam vyjadrovali: **Ivan Kuhn** a **Dušan Sloboda**. Viac nájdete na www.konzervativizmus.sk v sekcii ČLÁNOKY, ROZHOVORY, KI KOMENTUJE, AUDIO/VIDEO KI a BLOGY.

PODPORTE NÁS:

Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika nevydáva len Konzervatívne listy. Organizujeme ročne mnoho konferencií, diskusií, konzervatívnych klubov a prednášok. Každoročne udeľujeme najprestížnejšie literárne ocenenie na Slovensku – Cenu Dominika Tatarku. Publikujeme desiatky analytických výstupov vo forme štúdií, odborných príspevkov a prednášok, článkov a mediálnych vystúpení. Všetky naše výstupy, vrátane audio či videozáznamov z akcií KI, nájdete na pravidelne aktualizovanej webstránke KI na adrese www.konzervativizmus.sk.

Podporte nás prostredníctvom online prevodu cez Váš internet banking. Viac informácií o možnostiach podpory nájdete na webstránke KI v sekcii PODPORTE NÁS.

Ďakujeme!

POZÝVAME VÁS NA KONZERVATÍVNY KLUB O NÁVRHU NOVÉHO ZÁKONNÍKA PRÁCE

15. 6. 2011 O 17.00 HOD., PÁLFFYHO PALÁC, BRATISLAVA

AKO ZMENIŤ ZÁKONNÍK PRÁCE?

HOSTIA: JOZEF MIHÁL, ONDREJ DOSTÁL, LUBOŠ SIROTA, PETER GONDA

MODERÁTOR: LUKÁŠ KRIVOŠÍK

Organizátori:
KONZERVATÍVNY
INŠTITÚT
M. R. ŠTEFÁNÍKA
M. R. ŠTEFÁNIK
CONSERVATIVE
INSTITUTE

.týždeň

Viac informácií a prihláška na www.konzervativizmus.sk

KONZERVATÍVNY
INŠTITÚT
M. R. ŠTEFÁNÍKA
M. R. ŠTEFÁNIK
CONSERVATIVE
INSTITUTE